

**ПУТІВНИК ПО РІШЕННЯХ СУДУ ЄС:
тлумачення окремих положень
актів *acquis* ЄС
(квітень 2024 року)***

Путівник містить огляди рішень Суду ЄС, прийнятих у квітні 2024 року, які тлумачать окремі положення актів права ЄС.

Рішення Суду ЄС розглядаються як прецеденти та є частиною *acquis* ЄС. Окремі рішення Суду ЄС містять роз'яснення (тлумачення) правильного розуміння і застосування актів права ЄС й установчих договорів Союзу. Такі рішення є важливими в контексті імплементації положень права ЄС у національне законодавство.

Вивчення рішень Суду ЄС та інших інтерпретаційних документів ЄС щодо імплементації відповідних актів права ЄС є складовою аналізу відповідності зобов'язанням держави у сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Для ознайомлення з Путівником перейдіть за посиланням
<https://padlet.com/rservvru/acquis-2024-4je14f5drtsz9sz4>

ЗМІСТ

<i>Свобода, безпека та правопорядок</i>	4
<i>Сільське господарство</i>	7
<i>Загальні, фінансові та інституційні питання</i>	9
<i>Оподаткування</i>	10
<i>Енергетика</i>	12
<i>Соціальна політика</i>	14
<i>Захист довкілля, прав споживачів та охорона здоров'я</i>	15

Свобода, безпека та правопорядок

Рішення Суду від 18 квітня 2024 року (Справа С-634/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Софійського міського суду (Болгарія))¹.

Предмет справи. Це клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статей 2, 6(1) і (3) та 19(1) Договору про Європейський Союз у поєднанні зі статтею 47 Хартії основних прав Європейського Союзу («Хартія»), а також принципом верховенства права Європейського Союзу. Клопотання було подано в рамках кримінального провадження, порушеного проти п'яти осіб за дії, що кваліфікуються як організована злочинність.

Софійський міський суд призупинив провадження у справі та передав на розгляд Суду ЄС для винесення попереднього рішення такі питання:

1. Чи слід тлумачити статті 2, 6(1) і (3) та 19(1) Договору про Європейський Союз у поєднанні зі статтею 47 [Хартії] як такі, що у випадку, коли суд був ліквідований [Законом про внесення змін та доповнень до Закону про судоустрій Болгарії, далі – ZIDZSV], але судді продовжують до і після [дати ліквідації суду] розглядати справи, що перебувають у провадженні цього суду, як порушення незалежності цього суду, враховуючи, що ліквідація суду обґрунтовується тим, що таким чином забезпечується конституційний принцип незалежності судової влади та захист конституційних прав громадян, а факти, які дають підстави для висновку про порушення [цього принципу], належним чином не викладені?

2. Чи слід тлумачити вищезазначені положення права ЄС як такі, що виключають національні положення, такі як положення [ZIDZSV], які призводять до ліквідації судового органу в Болгарії, але одночасно вимагають від суддів продовжувати розгляд справ, що перебувають на розгляді в уже ліквідованому суді?

3. Якщо так, то які процесуальні дії повинні здійснити (у тому числі, у світлі верховенства права ЄС) співробітники національної юридичної служби ліквідованих судів щодо таких судових справ (які за законом вони повинні завершити), беручи до уваги також їхній обов'язок ретельно вивчити питання про те, чи повинні вони взяти самовідвід у цих справах? Які наслідки це матиме для процесуальних рішень у судових справах, що перебувають на розгляді в ліквідованих судах?

Висновки Суду.

Розглянувши клопотання, Суд погодився з аргументами Європейської Комісії, яка вважає, що ці питання є неприйнятними, оскільки сумнівні суду, який направив справу на розгляд, є гіпотетичними, адже він не наводить жодних суб'єктивних причин для відмови в розгляді справи, і оскільки сторони основного

¹ JUDGMENT OF THE COURT (Fourth Chamber) 18 April 2024 (Case C-634/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Sofiyski gradski sad (Sofia City Court, Bulgaria). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284885&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2841307>

провадження не оскаржують його об'єктивну неупередженість. Крім того, ці питання не мають значення для вирішення спору в основному провадженні, оскільки структурні та організаційні зміни, запроваджені Законом про внесення змін та доповнень до Закону про судоустрій, стосуються лише Спеціалізованого суду з розгляду кримінальних справ, а не суду, що передає справу на розгляд.

Згідно з усталеною практикою виключно національний суд, до якого передано спір в основному провадженні і який повинен взяти на себе відповідальність за подальше судове рішення, повинен визначити, у світлі конкретних обставин справи, як необхідність попереднього рішення Суду для того, щоб він /національний суд/ міг винести рішення, так і релевантність питань, які він передає на розгляд Суду. Виходячи з цього, питання, передані національними судами, користуються презумпцією доречності, і Суд може відмовити у винесенні рішення з цих питань лише тоді, коли цілком очевидно, що тлумачення, яке запитується, не має відношення до фактичних обставин спору в основному провадженні або його мети, коли проблема є гіпотетичною або коли Суд не має у своєму розпорядженні фактичного або правового матеріалу, необхідного для надання корисної відповіді на ці питання (див., зокрема, рішення від 21 грудня 2023 року у справі «Європейська суперліга» (European Superleague Company), C-333/21, EU: C:2023:1011, п. 64 та наведену прецедентну практику).

Як впливає із фактичного формулювання статті 267 ДФЄС, питання, передане на попереднє вирішення, має бути «необхідним» для того, щоб суд, який його передає, міг «винести рішення» у справі, що перебуває на його розгляді (рішення від 24 листопада 2020 року, *Openbaar Ministerie (Фальсифікація документів)*, C-510/19, EU:C:2020:953, п. 27 та наведена судова практика).

За таких обставин, незважаючи на те, що кожен суд зобов'язаний перевірити, чи є він незалежним і неупередженим судом, попередньо створеним відповідно до закону, у значенні, зокрема, статті 19(1) ДФЄС, якщо виникають серйозні сумніви із цього приводу (рішення від 9 січня 2024 року у справі «G. та інші» (*Призначення суддів до судів загальної юрисдикції в Польщі*), C-181/21 та C-269/21, EU:C:2024:1, п. 68 та наведена судова практика), Суд дійшов висновку, що у клопотанні про винесення попереднього рішення не зазначено причин, через які такий сумнів міг би існувати в цій справі.

Тому клопотання про попереднє рішення Софійського міського суду є неприйнятним.

Рішення Суду від 18 березня 2024 року (Справа C-359/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Вищого Суду (Ірландія))².

² JUDGMENT OF THE COURT (Second Chamber) 18 April 2024 (Case C-359/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the High Court (Ireland). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284882&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2841307>

Предмет справи полягає в тому, що Вищий Суд Ірландії вирішив призупинити провадження у справі за позовом АНУ (громадянин Сомалі) до Міністра юстиції щодо рішення останнього про відмову скористатися дискреційними повноваженнями згідно зі статтею 17(1) Регламенту Дублін III (Регламент (ЄС) 604/2013 Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року, що встановлює критерії та механізми для визначення держави-члена, відповідальної за розгляд заяви про міжнародний захист, поданої в одній із держав-членів громадянином третьої країни або особою без громадянства) для розгляду Судом таких питань:

1. Чи має громадянин третьої країни право на ефективний засіб правового захисту у формі оскарження або перегляду «рішення про передачу» відповідно до положень статті 27(1) Регламенту Дублін III, які охоплюють право на такий ефективний засіб правового захисту, проти рішення, прийнятого державою-членом згідно зі статтею 17(1) Регламенту Дублін III, щодо того, чи повинна держава-член розглядати міжнародні клопотання про захист, подане громадянином третьої країни або особою без громадянства, навіть якщо такий розгляд не є її обов'язком відповідно до критеріїв, викладених у Регламенті Дублін III?

2. Якщо відповідь на запитання 1 позитивна:

a. Чи впливає з цього, що запитуюча держава-член не має можливості виконувати рішення про передачу до розгляду запиту заявника щодо здійснення дискреційних повноважень згідно зі статтею 17(1) Регламенту Дублін III?

b. Чи включають положення статті 27(3) Регламенту Дублін III, які вимагають від держав-членів передбачити у своєму національному законодавстві одну з трьох форм призупинення дії для цілей оскарження або перегляду рішень про передачу, оскарження рішення згідно зі статтею 17(1) про відмову взяти на себе відповідальність за заяву про міжнародний захист?

c. Якщо жодне спеціальне національне законодавство не передбачає одну з трьох форм призупинення дії статті 27(3) Регламенту Дублін III у разі оскарження рішення про відмову згідно зі статтею 17(1) цього Регламенту, чи зобов'язані суди, розглядаючи таке оскарження, призупиняти дію в одній із цих трьох форм національного законодавства, і якщо так, то в якій?

d. Чи всі без винятку призупиняючі засоби правового захисту згідно зі статтею 27(3) Регламенту Дублін III повинні тлумачитися як призупинення виконання рішення про передачу відповідно до статті 29(1) Регламенту Дублін III?

3. Якщо відповідь на запитання 1 негативна:

a. Чи перешкоджає право на ефективний засіб правового захисту згідно зі статтею 47 Хартії запитуючій державі-члену виконувати рішення про передачу згідно зі статтею 17(1) Регламенту Дублін III?

b. Чи перешкоджає право на ефективний засіб правового захисту згідно зі статтею 47 Хартії запитуючій державі-члену виконувати рішення про передачу до винесення судом рішення, прийнятого відповідно до положень національного

законодавства на рішення про відмову згідно зі статтею 17(1) Регламенту Дублін III?

с. Як альтернатива, чи є оскарження рішення про відмову згідно зі статтею 17 Регламенту Дублін III, прийнятого відповідно до положень національного законодавства, підставою для зупинення строку виконання рішення про передачу згідно зі статтею 29(1) цього ж Регламенту чи іншим чином зупинення дії рішення про передачу?

Висновки Суду.

Суд (Друга Палата) постановляє:

1. Статтю 27(1) Регламенту (ЄС) 604/2013 Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року, що встановлює критерії та механізми для визначення держави-члена, відповідальної за розгляд заяви про міжнародний захист, поданої в одній із держав-членів громадянином третьої країни або особою без громадянства, слід тлумачити як таку, що не вимагає від держав-членів надання ефективного засобу правового захисту від рішення, прийнятого відповідно до дискреційного положення, що міститься у статті 17(1) Регламенту Дублін III.

2. Статтю 47 Хартії основних прав Європейського Союзу слід тлумачити так, що це положення Хартії основних прав не перешкоджає державі-члену виконувати, за таких обставин, рішення про передачу або будь-які дії, які оскаржують результат цього запиту, який вже був визначений.

Статтю 29(1) Регламенту 604/2013 слід тлумачити так, що шестимісячний термін для передачі заявника під міжнародний захист, який викладений у цьому положенні, починає відраховуватися з моменту прийняття іншою державою-членом запиту про взяття на себе відповідальності, або про прийняття назад відповідної особи, або від остаточного рішення щодо оскарження або перегляду рішення про передачу, якщо мала місце призупиняюча дія відповідно до статті 27(3) Регламенту Дублін III, а не від дати остаточного рішення за позовом про оскарження рішення держави-члена.

Сільське господарство

Рішення Суду від 11 квітня 2024 року (Справа С-С-6/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Верховного суду Угорщини)³.

Предмет справи.

Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статей 64(1), (2) і (4) та 77(1), (2) і (4) Регламенту (ЄС) 1306/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17 грудня 2013 року про фінансування, управління та

³ Judgment of the Court (Eighth Chamber) of 11 April 2024 (C-6/23 request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Kúria (Supreme Court, Hungary). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284647&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2807875>

моніторинг спільної сільськогосподарської політики та про скасування Регламентів Ради (ЄЕС) 352/78, (ЄС) 165/94, (ЄС) 2799/98, (ЄС) 814/2000, (ЄС) 1290/2005 та (ЄС) 485/2008 (далі – Регламент (ЄС) 1306/2013)⁴, а також статті 50(3) Регламенту (ЄС) 1307/2013 Європейського Парламенту та Ради від 17 грудня 2013 року, який встановлює правила прямих виплат фермерам за схемами підтримки в рамках спільної сільськогосподарської політики та скасовує Регламент Ради (ЄС) 637/2008 та Регламент Ради (ЄС) 73/2009 (далі – Регламент (ЄС) 1307/2013)⁵, та було подано в рамках провадження між Х та Міністром сільського господарства Угорщини, яке стосувалося зобов'язання виплатити повну суму підтримки для створення молодих фермерських господарств.

Верховний суд вирішив призупинити провадження у справі та направив такі питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

1. Чи повинна стаття 50(3) Регламенту (ЄС) 1307/2013 тлумачитись як така, що дозволяє державі-члену ЄС встановлювати в якості критерію прийнятності вимогу про те, що бенефіціар підтримки повинен безперервно працювати як фермер в якості своєї основної діяльності, а також як фізична-особа підприємець із дати подання заявки на виплату 90 % підтримки до кінця операційного періоду?

2. Якщо відповідь на перше запитання негативна, чи варто тлумачити цей критерій відповідності як зобов'язання бенефіціара?

3. Якщо на друге питання відповідь позитивна, то чи варто тлумачити статті 64(1) та 77(1) Регламенту (ЄС) 1306/2013 як такі, що передбачають, що у разі невиконання зобов'язання може бути накладено адміністративне стягнення, розмір якого має бути визначений з урахуванням принципу пропорційності, на підставі статей 64(4)(b) та 77(4)(b) цього Регламенту. Тобто, такі положення повинні тлумачитись як такі, що виключають національне законодавство, яке передбачає повернення суми допомоги в повному обсязі, без урахування періоду, протягом якого відбувалося невиконання зобов'язань?

4. Чи слід тлумачити статті 64(2)(e) та 77(2)(e) Регламенту (ЄС) 1306/2013 як такі, що означають, що «недотримання незначного характеру» включає ситуацію, в якій бенефіціар підтримки протягом 176 днів упродовж 5-річного періоду дії зобов'язань не виконував вимогу щодо продовження здійснення своєї основної діяльності, беручи до уваги той факт, що впродовж цього періоду він здійснював лише сільськогосподарську діяльність, від якої отримував дохід?

Висновки Суду.

Суд (Восьма Палата) постановив, що:

⁴ Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 on the financing, management and monitoring of the common agricultural policy and repealing Council Regulations (EEC) No 352/78, (EC) No 165/94, (EC) No 2799/98, (EC) No 814/2000, (EC) No 1290/2005 and (EC) No 485/2008. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX%3A32013R1306>

⁵ Regulation (EU) No 1307/2013 of the European Parliament and of the Council of 17 December 2013 establishing rules for direct payments to farmers under support schemes within the framework of the common agricultural policy and repealing Council Regulation (EC) No 637/2008 and Council Regulation (EC) No 73/2009. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R1307>

1. Положення актів права ЄС слід тлумачити як такі, що дозволяють державі-члену ЄС встановлювати умову отримання підтримки для створення молодих фермерських господарств, згідно з якою бенефіціар такої підтримки повинен працювати як фермер в якості своєї основної діяльності, починаючи з дати подання заявки на виплату 90 % суми такої підтримки, і до закінчення операційного періоду такої діяльності.

2. Статтю 63 (1) Регламенту (ЄС) 1306/2013 та статті 35(1)–(3) Делегованого Регламенту Комісії (ЄС) 640/2014 від 11 березня 2014 року, що доповнює Регламент (ЄС) 1306/2013 Європейського Парламенту та Ради щодо інтегрованої системи адміністрування та контролю, а також умов відмови або відкликання платежів та адміністративних санкцій, що застосовуються до прямих виплат, підтримки розвитку сільських територій та перехресної відповідності⁶, слід тлумачити як такі, які передбачають, що:

- умова отримання права на підтримку для заснування молодих фермерських господарств, установа законом держави-члена, згідно з якою бенефіціар такої підтримки зобов'язаний працювати фермером (*в якості основного виду діяльності*), починаючи з дати подання заявки на виплату 90 % суми такої підтримки, і до кінця операційного періоду такої діяльності, може становити «зобов'язання» в розумінні цих положень;

- у такій ситуації стаття 35(2) і (3) Делегованого Регламенту 640/2014 не допускає, щоб недотримання такого зобов'язання призводило до того, що бенефіціар був зобов'язаний повернути повну суму підтримки, не беручи до уваги, зокрема, тривалість періоду, на який припадає таке недотримання.

Загальні, фінансові та інституційні питання

Рішення Суду від 18 квітня 2024 року (Справа С-22/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Окружного адміністративного суду (Administratīvā rajona tiesa) (Латвія))⁷.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 3(7)(с) Директиви Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту та Ради 2005/60/ЄС і Директиви

⁶ Commission Delegated Regulation (EU) No 640/2014 of 11 March 2014 supplementing Regulation (EU) No 1306/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to the integrated administration and control system and conditions for refusal or withdrawal of payments and administrative penalties applicable to direct payments, rural development support and cross compliance. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=CELEX:32013R1307>

⁷ Judgment of the Court (First Chamber) of 18 April 2024 (C-22/23, request preliminary ruling under Article 267 TFEU from the administratīvā rajona tiesa (District Administrative Court, Latvia). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284888&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2807875>

Комісії 2006/70/ЄС (далі – Директива 2015/849)⁸, та подано в рамках провадження між «Citadeles nekustamie īpašumi» SIA («Citadele») та Valsts ieņēmumu dienests стосовно штрафу, накладеного на Citadele за порушення національних положень щодо запобігання відмиванню коштів та фінансуванню тероризму.

Окружний адміністративний суд вирішив зупинити провадження та направити такі питання до Суду для попереднього рішення:

1. Чи слід тлумачити поняття «постачальник послуг компанії», викладене у статті 3(7)(с) Директиви 2015/849, як таке, що стосується окремої послуги, яка не впливає з операції, пов'язаної зі здачею в оренду власного нерухомого майна, і не пов'язана з такою операцією, незалежно від того, чи надав орендодавець згоду на те, щоб орендар зареєстрував свій юридичний офіс в орендованому приміщенні та здійснював там операції, чи ні?

2. Якщо відповідь на перше запитання негативна, то чи слід тлумачити поняття «постачальник послуг компанії», викладене у статті 3(7)(с) Директиви 2015/849, як таке, що у випадку, коли фізична особа здає в оренду майно, до неї мають застосовуватися ті самі вимоги, що й до юридичної особи або юридичної структури, незалежно від фактичних обставин, наприклад, кількості об'єктів нерухомості, якими володіє фізична особа і які вона здає в оренду, наявності зв'язку здачі в оренду нерухомості з підприємницькою діяльністю тощо?

Висновки Суду. Щодо заданих питань Суд ЄС постановив:

Статтю 3(7)(с) Директиви Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2015/849 від 20 травня 2015 року про запобігання використанню фінансової системи для цілей відмивання грошей або фінансування тероризму, про внесення змін до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 648/2012 та про скасування Директиви Європейського Парламенту та Ради 2005/60/ЄС і Директиви Комісії 2006/70/ЄС слід тлумачити таким чином, що власник нерухомого майна, в якому лізингоодержувач реєструє, за згодою власника лізингу, свою юридичну адресу та здійснює операції, не підпадає лише на підставі цього факту під поняття «постачальника послуг траста або компанії» у розумінні цього положення.

Оподаткування

Рішення Суду від 18 квітня 2024 року (Справа C-509/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Верховного касаційного суду (Corte suprema di cassazione) (Італія))⁹.

⁸ Directive (EU) 2015/849 of the European Parliament and of the Council of 20 May 2015 on the prevention of the use of the financial system for the purposes of money laundering or terrorist financing, amending Regulation (EU) No 648/2012 of the European Parliament and of the Council, and repealing Directive 2005/60/EC of the European Parliament and of the Council and Commission Directive 2006/70/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32015L0849&qid=1715240733052>

⁹ Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 18 April 2024 (C-509/22, request preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Corte suprema di cassazione (Supreme Court of Cassation, Italy). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284883&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2841307>

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 7(4) Директиви Ради 2008/118/ЄС від 16 грудня 2008 року про загальний режим акцизних зборів та скасування Директиви 92/12/ЄЕС (далі – Директива 2008/118)¹⁰ і подано в рамках провадження між Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Агентство митних справ і монополій, Італія «Митне агентство» та Girelli Alcool Srl «Girelli») щодо оподаткування акцизним податком кількості чистого етилового спирту, яка була безповоротно втрачена під час операції денатурації.

Верховний касаційний суд вирішив зупинити провадження та направити такі питання до Суду для попереднього рішення:

1. По-перше, чи слід розуміти поняття непередбачуваних обставин, що призводять до збитків, у значенні статті 7(4) Директиви 2008/118 так само, як і форс-мажор, а саме як аномальні та непередбачувані обставини, що не залежать від уповноваженого власника складу, яких, незважаючи на вжиття всіх належних заходів обережності, не можна було уникнути і які об'єктивно перебували поза межами контролю власника складу?

2. Крім того, для виключення відповідальності у разі настання непередбачуваних обставин, чи має значення дбайливість, проявлена при вжитті необхідних заходів для уникнення шкідливого діяння, і якщо так, то якою мірою?

3. З урахуванням перших двох питань, чи сумісне таке положення, викладене у статті 4(1) Законодавчого декрету Італії № 504/1995, яка прирівнює звичайну недбалість (тієї ж особи або третіх осіб) до непередбачуваних обставин і форс-мажору, із положеннями статті 7(4) Директиви 2008/118, які не містять жодних інших умов, зокрема щодо «вини» виконавця або активного учасника?

4. Нарешті, чи можна вираз «або внаслідок дозволу компетентних органів держави-члена», який також міститься у статті 7(4) Директиви 2008/118, розуміти як можливість для держави-члена визначити іншу загальну категорію (легка необережність), яка може мати відношення до визначення випуску для споживання у випадку знищення або втрати продукту, чи цей вираз виключає положення такого типу, і його слід розуміти, скоріше, як такий, що стосується конкретних випадків, які є індивідуально дозволеними або іншим чином визначеними прецедентами?

Висновки Суду. Щодо поставлених питань Суд ЄС вирішив:

1. Статтю 7(4) Директиви 2008/118 слід тлумачити таким чином, що поняття «непередбачувані обставини» у значенні цього положення (як і поняття «форс-мажор») слід розуміти як таке, що стосується аномальних і непередбачуваних обставин, які перебувають поза контролем сторони, яка на них посилається, і наслідків, яких, незважаючи на вжиття всіх належних заходів, не можна було уникнути.

¹⁰ Council Directive 2008/118/EC of 16 December 2008 concerning the general arrangements for excise duty and repealing Directive 92/12/EEC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32008L0118&qid=1715248677723>

2. Статтю 7(4) Директиви 2008/118 слід тлумачити так, що визнання існування «непередбачуваних обставин» у розумінні цього положення вимагає, по-перше, щоб повне знищення або безповоротна втрата підакцизних товарів були спричинені аномальними та непередбачуваними обставинами, які перебувають поза контролем відповідного оператора, що виключається, якщо ці обставини належать до сфери відповідальності оператора, і, по-друге, щоб оператор ужив усіх заходів, які зазвичай застосовуються в контексті його діяльності, з метою запобігання наслідкам такої події.

3. Статтю 7(4) Директиви 2008/118 слід тлумачити як таку, що виключає положення національного законодавства держави-члена, яке в кожному випадку прирівнює дії, що становлять несерйозну провину, яка покладається на відповідну особу, відповідальну за сплату акцизного збору, до непередбачуваних обставин та форс-мажору. Однак, якщо дії, які становлять несерйозну провину, що призвели до повного знищення або безповоротної втрати підакцизних товарів, були вчинені в контексті операції з денатурації спирту, на яку було отримано попередній дозвіл компетентних національних органів, слід вважати, що таке знищення або втрата відбулися з дозволу компетентних органів відповідної держави-члена, у результаті чого таке знищення або втрата не повинні розглядатися як випуск для споживання в розумінні статті 7 Директиви 2008/118.

4. Статтю 7(4) Директиви 2008/118 слід тлумачити таким чином, що вираз «внаслідок дозволу компетентних органів держави-члена» не можна розуміти як такий, що дозволяє державам-членам передбачати, що повне знищення або безповоротна втрата підакцизних товарів, на які поширюється дія домовленості про призупинення сплати мита, не є випуском для споживання, якщо це сталося внаслідок несерйозної помилки.

Енергетика

Рішення Суду від 11 квітня 2024 року (Справа С-316/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Окружного суду Комо (Tribunale di Como) (Італія))¹¹.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 288(3) ДФЄС та принципу ефективності і подано в рамках об'єднаного провадження між (i) Gabel Industria Tessile SpA і A2A Energia SpA та (ii) Canavesi SpA, з однієї сторони, і Energит SpA й Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Агентство з питань митниці та монополій Італії), з іншої сторони, щодо вимог про відшкодування сум, сплачених компаніями Gabel Industria Tessile та Canavesi у 2010 та 2011 роках та компаніями A2A Energia та Energит у зв'язку з

¹¹ Judgment of the Court (Fifth Chamber) of 11 April 2024 (C-316/22, request preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Tribunale di Como (District Court, Como, Italy). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284642&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=230804>

додатковим податком на електроенергію, передбаченим італійським законодавством.

Окружний суд Комо вирішив зупинити провадження та направити такі питання до Суду для попереднього рішення:

1. Загалом, чи перешкоджає система джерел права ЄС і, зокрема, стаття 288(3) ДФЕС застосовувати національним судом у спорах між приватними особами положення національного законодавства, яке суперечить ясному, точному і безумовному положенню директиви, що не була перенесена або була перенесена неправильно в національне законодавство, тим самим накладаючи додаткове зобов'язання на особу, якщо це є, відповідно до національної правової системи (стаття 14(4) Законодавчого декрету № 504/1995), необхідною умовою для того, щоб ця особа могла відстоювати свої права?

2. Чи виключає принцип ефективності національне законодавство (стаття 14(4) Законодавчого декрету № 504/1995), яке не дозволяє кінцевому споживачеві вимагати відшкодування надмірно сплаченого податку безпосередньо від держави, а надає йому лише можливість подати цивільний позов проти особи, що підлягає оподаткуванню, яка має виключне право отримати відшкодування від податкового органу, де єдина підстава для незаконності податку – а саме той факт, що він суперечить директиві – може бути використана лише у відносинах між особою, яка зобов'язана сплатити податок, та податковим органом, але не у відносинах між особою, відповідальною за сплату, та кінцевим споживачем, що фактично унеможливує застосування відшкодування? Або, щоб забезпечити дотримання цього принципу, чи слід визнати за кінцевим споживачем пряму процесуальну правоздатність у такій справі, щоб подати позов проти Казначейства, як у випадку, коли неможливо або надмірно складно отримати від постачальника відшкодування надмірно сплаченого податку?

Висновки Суду. Суд ЄС вирішив:

1. Статтю 288(3) ДФЕС слід тлумачити як таку, що виключає застосування національним судом у спорі між приватними особами положення національного законодавства, яке встановлює непрямий податок, що суперечить ясному, точному і безумовному положенню директиви, яке не було перенесено або було перенесено неправильно, якщо тільки національне законодавство не передбачає інше, або якщо тільки суб'єкт, проти якого висувається претензія щодо невідповідності вищезазначеного податку, не перебуває під владою або контролем держави або не володіє особливими повноваженнями, які випливають зі звичайних норм, що застосовуються до відносин між приватними особами.

2. Принцип ефективності слід тлумачити як такий, що виключає національне законодавство, яке не дозволяє кінцевому споживачеві вимагати безпосередньо від держави-члена відшкодування додаткового економічного тягаря, який цей споживач поніс у результаті перекладання постачальником відповідно до права, наданого цьому постачальнику національним законодавством, податку, який він сам неправомірно сплатив, але яке дозволяє такому споживачеві подавати лише

цивільний позов проти такого постачальника, якщо неправомірний характер цієї сплати є наслідком того, що цей податок суперечить ясному, точному та безумовному положенню директиви, яка не була перенесена або була перенесена неправильно, і якщо через неможливість посилатися на директиву як таку у провадженнях між приватними особами ця підстава для визнання її незаконною не може бути обґрунтовано використана в контексті такого позову.

Соціальна політика

Рішення Суду від 18 квітня 2024 року (Справа C-195/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Трудового суду Брюсселя (Бельгія))¹².

Предмет справи полягає в тому, що Трудовий суд Брюсселя вирішив призупинити провадження у справі за позовом GI (державний службовець Європейської Комісії) до Partena, Assurances sociales pour travailleurs indépendants стосовно належності позивача до бельгійської схеми соціального забезпечення для самозайнятих осіб щодо допоміжної професійної діяльності, для попереднього вирішення такого питання:

Чи перешкоджає Протокол ЄС № 7 про привілеї та імунітети, зокрема його стаття 14, що застосовується до працівників, незалежно від того, чи вони є найманими чи самозайнятими, працюючими чи пенсіонерами, і принцип щирої співпраці, як викладено у статті 4(3) Договору про ЄС, запроваджувати державі-члену національну схему соціального забезпечення та вимагати сплати внесків на соціальне страхування від посадової особи, яка, окрім своєї роботи в установі ЄС, також виконує додаткову викладацьку діяльність із дозволу останньої, коли ця посадова особа згідно з Положенням про персонал (Регламент № 31 (ЄЕС)) вже підпадає під схему соціального забезпечення для працівників установ ЄС?

Висновки Суду.

Суд постановляє:

Стаття 14 Протоколу № 7 про привілеї та імунітети Європейського Союзу, у поєднанні з принципом єдиної схеми соціального забезпечення, що застосовується як зазначено в Регламенті (ЄС) 883/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про координацію систем соціального забезпечення, та принципом щирої співпраці, закріпленим у статті 4(3) ДЄС, мають тлумачитися як такі, що виключають законодавство держави-члена, яке вимагає, щоб посадова особа Європейського Союзу, яка займається допоміжною професійною діяльністю викладання на території цієї держави-члена, підлягала схемі соціального забезпечення цієї держави-члена.

¹² JUDGMENT OF THE COURT (Seventh Chamber) 18 April 2024 (Case C-195/23, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the tribunal du travail francophone de Bruxelles (Brussels Labour Court, Belgium)). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284893&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2807875>

Захист довкілля, прав споживачів та охорона здоров'я

Рішення Суду від 11 квітня 2024 року (Справа С-116/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Федерального адміністративного суду (Австрія))¹³.

Предмет справи полягає в тому, що Федеральний адміністративний суд Австрії вирішив призупинити провадження у справі за позовом ХХХХ до департаменту Міністерства соціальних справ Австрії щодо відмови останнього надати ХХХХ допомогу на відпустку по догляду, для попереднього вирішення таких питань:

1. Чи можна вважати допомогу на відпустку по догляду «допомогою у зв'язку із хворобою» у значенні статті 3 Регламенту 883/2004 або, якщо ні, іншою допомогою відповідно до статті 3 цього ж Регламенту?

2. Якщо це вважається допомогою у зв'язку із хворобою, чи буде допомога на відпустку по догляду грошовою допомогою у значенні статті 21 Регламенту 883/2004?

3. Чи є допомога на відпустку по догляду окремою пільгою для опікуна або особи, яка потребує догляду?

4. Отже, чи може підпадати під дію Регламенту 883/2004 ситуація, в якій заявник на отримання допомоги на відпустку по догляду, який є громадянином Італії та постійно проживає в Австрії у провінції Верхня Австрія з 28 червня 2013 року, а також постійно працює в Австрії у тій самій провінції з тим самим роботодавцем з 1 липня 2013 року (із цієї причини немає вказівок на те, що заявник є транскордонним пасажиром), уклав угоду зі своїм роботодавцем про відпустку для догляду за батьком, громадянином Італії, який проживав в Італії (Сассуоло) протягом відповідного періоду з 1 травня 2022 року по 13 червня 2022 року, та подав заяву до Департаменту Міністерства соціальних справ Австрії на отримання допомоги на відпустку по догляду?

5. Чи виключає стаття 7 Регламенту 883/2004 або заборона дискримінації, закріплена в різних частинах європейського законодавства (наприклад, стаття 18 ДФЄС, стаття 4 Регламенту 883/2004 тощо), національне законодавство, що обумовлює виплату допомоги на відпустку по догляду за особою, яка потребує такого догляду, отриманням австрійської допомоги на догляд третього рівня або вище?

6. Чи виключає принцип ефективності законодавства ЄС або принцип права недискримінації, закріплені в законодавстві ЄС (наприклад, стаття 18 ДФЄС, стаття 4 Регламенту 883/2004 тощо), застосування національного законодавства чи

¹³ JUDGMENT OF THE COURT (Seventh Chamber) 11 April 2024 (Case C-116/23, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Bundesverwaltungsgericht (Federal Administrative Court, Austria). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284649&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2807875>

усталеної національної прецедентної практики, які не надають жодних можливостей для перекласифікації «заявки на відпустку по догляду» на «заявку на відпустку в сімейному хоспісі», коли явно була використана форма «заяви про надання допомоги по догляду», а не форма «заяви на відпустку в сімейному хоспісі», і з роботодавцем було чітко укладено угоду, в якій говорилося про «догляд за близьким родичем» замість «догляду в кінці життя», хоча факти (з огляду на те, що батько, який потребував догляду, згодом помер) в принципі також задовольняли б вимоги щодо допомоги на відпустку по догляду за формою «відпустка в сімейному хоспісі», якби була укладена інша угода з роботодавцем і до органу влади було подано заяву іншої форми?

Висновки Суду.

Суд постановляє:

1. Статтю 3(1)(а) Регламенту (ЄС) 883/2004 Європейського Парламенту та Ради від 29 квітня 2004 року про координацію систем соціального забезпечення слід тлумачити так, що концепція «допомоги у зв'язку з хворобою» у значенні цього положення охоплює допомогу на відпустку по догляду, що виплачується працівнику, який надає допомогу або доглядає за близьким родичем, який отримує допомогу по догляду в іншій державі-члені та який перебуває на цій підставі у відпустці без збереження заробітної плати. Отже, така допомога також підпадає під концепцію «грошових виплат» у значенні цього положення.

2. Статтю 45(2) ДФЄС, статтю 4 Регламенту 883/2004 та статтю 7(2) Регламенту (ЄС) 492/2011 Європейського Парламенту та Ради від 5 квітня 2011 року про свободу пересування працівників у межах Союзу слід тлумачити так, що виключають законодавство держави-члена, згідно з яким надання допомоги на відпустку по догляду залежить від умови, що особа, яка потребує догляду, отримує допомогу на догляд певного рівня відповідно до законодавства цієї держави-члена, якщо така умова не об'єктивно виправдана законною метою, яка стосується, зокрема, підтримки фінансового балансу національної схеми соціального забезпечення, і не є пропорційним засобом досягнення цієї мети.

3. Стаття 4 Регламенту 883/2004 має тлумачитись як така, що не перешкоджає національному законодавству чи прецедентному праву, яке, по-перше, ставить різні умови для надання допомоги на відпустку по догляду та допомоги на відпустку в сімейному хоспісі, і, по-друге, не дозволяє подавати заяву на відпустку по догляду перекваліфіковано як заяву про відпустку в сімейному хоспісі.

Рішення Суду від 25 квітня 2024 року (Об'єднані справи C-309/22 та C-310/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Апеляційного адміністративного суду у справах торгівлі та промисловості (Нідерланди))¹⁴.

¹⁴ JUDGMENT OF THE COURT (Third Chamber) 25 April 2024 (Joined Cases C-309/22 and C-310/22, REQUEST for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the College van Beroep voor het bedrijfsleven (Administrative Court of Appeal for Trade and Industry, Netherlands)). URL:

Предмет справи полягає в тому, що Апеляційний адміністративний суд у справах торгівлі та промисловості Нідерландів вирішив призупинити провадження у справах за позовом Pesticide Action Network Europe (PAN Europe) до Комітету із затвердження продуктів захисту рослин і біоцидів (Нідерланди) (СТГВ) щодо відхилення останнім (i) заперечення PAN Europe проти рішення СТГВ дозволити розміщення на ринку Нідерландів засобу для захисту рослин Pitcher, який містить діючу речовину флудіоксоніл, та (ii) заперечення PAN Europe на рішення СТГВ про надання дозволу на розміщення на ринку Нідерландів засобу захисту рослин Dagonis, який містить діючу речовину дифеноконазол, для попереднього вирішення таких питань:

Справа C-309/22

1. Чи передбачає стаття 2 Регламенту 2018/605, що компетентний орган також повинен застосовувати нові критерії для визначення властивостей, що руйнують ендокринну систему, у процесі оцінки та прийняття рішень щодо заявок на отримання дозволу, які ще не розглядалися 10 листопада 2018 року, з урахуванням статті 29(1)(e) разом зі статтею 4(3) Регламенту 1107/2009?

2. Якщо відповідь на перше запитання є негативною, чи зобов'язаний компетентний орган призупинити процес оцінки та прийняття рішень щодо заявок на отримання дозволу до отримання висновків Комісії щодо наслідків Регламенту 2018/605 стосовно будь-якого провадження, яке триває відповідно до Регламенту 1107/2009, беручи до уваги пункт 8 преамбули Регламенту 2018/605?

3. Якщо відповідь на друге запитання є негативною, чи достатньо для компетентного органу зробити оцінку виключно на основі даних, відомих на момент подання заяви, навіть якщо наукові та технічні знання, відображені в них, вже не є актуальними на момент прийняття оскаржуваного рішення?

Справа C-310/22

1. Чи впливає з другого абзацу статті 4(1) Регламенту 1107/2009 у поєднанні з пунктом 3.6.5 Додатку II до нього, що потенційні властивості активної речовини, які руйнують ендокринну систему, більше не потребують оцінювання під час оцінки на національному рівні заявки на авторизацію засобу захисту рослин?

2. Якщо відповідь на перше запитання є позитивною, чи означає це, що наукові висновки й технічні знання, що стосуються властивостей, які руйнують ендокринну систему, що, наприклад, лежать в основі Регламентів 283/2013 та 2018/605, не мають враховуватися при оцінці авторизації засобу захисту рослин? Як це пов'язано з вимогою статті 29(1)(e) Регламенту № 1107/2009 про те, що така оцінка повинна проводитися на основі актуальних наукових і технічних знань?

3. Якщо відповідь на перше запитання є позитивною, чи можна стверджувати, що така неурядова організація, як позивач, має ефективний засіб правового захисту відповідно до статті 47 Хартії основоположних прав Європейського Союзу для схвалення діючої речовини в суді?

4. Якщо відповідь на перше запитання є негативною, чи означає це, що під час розгляду заявки на отримання дозволу вирішальними є наукові та технічні знання щодо тих властивостей, які руйнують ендокринну систему?

Висновки Суду.

Суд постановляє:

Статтю 29(1)(a) і (e), другий абзац статті 4(1) і статтю 4(3) Регламенту (ЄС) 1107/2009 Європейського Парламенту та Ради від 21 жовтня 2009 року щодо розміщення засобів захисту рослин на ринку та скасування Директив Ради 79/117/ЄЕС та 91/414/ЄЕС зі змінами, внесеними Регламентом Комісії (ЄС) 2018/605 від 19 квітня 2018 року про внесення змін до Додатку II до Регламенту (ЄС) 1107/2009, встановлюючи наукові критерії для визначення властивостей, що руйнують ендокринну систему, у поєднанні з пунктом 3.6.5 Додатку II до Регламенту 1107/2009 зі змінами слід тлумачити таким чином, що компетентний орган держави-члена, якому доручено оцінити заявку на отримання дозволу на розміщення на ринку засобів захисту рослин, зобов'язаний як частину розгляду такої заявки взяти до уваги несприятливі наслідки для людей, властиві активній речовині, що міститься в продукті, яка руйнує ендокринну систему, беручи до уваги відповідні й достовірні наукові чи технічні знання, доступні та актуальні на момент такого дослідження і які, зокрема, відтворені у встановлених критеріях у пункті 3.6.5 Додатку II до Регламенту 1107/2009.

Рішення Суду від 11 квітня 2024 року (Справа С-183/23, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Окружного суду м. Варшави (Польща))¹⁵.

Предмет справи. Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 6(1) і статті 26 Регламенту (ЄС) 1215/2012 Європейського Парламенту та Ради від 12 грудня 2012 року про юрисдикцію та визнання і виконання судових рішень у цивільних і комерційних справах (далі – Регламент 1215/2012) і подано в рамках судового розгляду справи про сплату грошової суми, яку банк вимагав від АВ, споживача, поточна адреса якого невідома, за договором про надання споживчого кредиту.

Окружний суд м. Варшави звернувся до Суду ЄС за роз'ясненням щодо таких питань:

1. Чи слід тлумачити статтю 6(1) Регламенту 1215/2012 як таку, що положення цього Регламенту застосовуються до визначення юрисдикції у справі проти споживача, щодо якого здійснюється заочний розгляд справи, який не є громадянином будь-якої держави-члена і стосовно якого, по-перше, відомо, що його або її останнє відоме місце проживання було в державі-члені, і по-друге, є

¹⁵ Judgment of the Court (Ninth Chamber) of 11 April 2024 (C-183/23, request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the Sąd Rejonowy dla Warszawy – Śródmieście w Warszawie (District Court, Śródmieście, Warsaw, Poland). URL:

<https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=F0E53C339CA1D5B29F6FE622DF5CCEAB?text=&docid=284652&pageIndex=0&doclang=EN&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=4685348>

достовірні докази того, що він або вона більше не проживає на території такої держави-члена, і немає достовірних доказів того, що він або вона залишив(ла) територію Європейського Союзу з метою повернення до держави, громадянином якої він або вона є?

2. Чи слід тлумачити статтю 26(1) і (2) Регламенту 1215/2012 як таку, що участь у справі представника, призначеного відповідно до національного законодавства держави-члена з метою представництва споживача, щодо якого здійснюється заочний розгляд справи, замінює участь споживача у справі і дозволяє припустити, що суд такої держави-члена має міжнародну юрисдикцію, незважаючи на існування достовірних доказів того, що споживач більше не проживає на території відповідної держави-члена?

Суд зазначив про відсутність необхідності відповідати на друге питання, обґрунтовуючи таку позицію тим, що розширення юрисдикції суду у зв'язку із заочною участю у справі споживача або представника такого споживача може мати місце тільки у випадку, якщо суд, який розглядає справу, визначає свою юрисдикцію на основі інших положень, ніж положень статті 26(1) Регламенту 1215/2012. Оскільки визначення місця проживання споживача є неможливим, а також відсутні переконливі докази того, що споживач фактично залишив територію Європейського Союзу, суд, який розглядає справу, визначає свою юрисдикцію на основі статті 18(2) Регламенту 1215/2012 як суд, що знаходиться за місцем останнього відомого місця проживання споживача.

Висновки Суду.

Стаття 6(1) Регламенту 1215/2012 повинна тлумачитися таким чином, що якщо останнє відоме місце проживання відповідача (споживача), який є громадянином третьої держави, знаходиться в державі-члені, в якій суд розглядає справу, і такий суд не може визначити поточне місце проживання відповідача та не має переконливих доказів фактичного проживання відповідача в іншій державі-члені або за межами Європейського Союзу, юрисдикція для розгляду справи визначається не законодавством держави-члена, в якій провадить діяльність такий суд, а статтею 18(2) Регламенту 1215/2012, яка наділяє юрисдикцією щодо розгляду справи суд, у судовому окрузі якого знаходиться останнє відоме місце проживання відповідача.

Рішення Суду від 11 квітня 2024 року (Справа C-654/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від суду першої інстанції Бельгії)¹⁶.

Предмет справи.

¹⁶ Judgment of the Court (Fourth Chamber) of 11 April 2024 (C-654/22, request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the rechtbank van eerste aanleg Oost-Vlaanderen, afdeling Gent (Court of First Instance, East Flanders, Ghent Division, Belgium). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=284643&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2841307>

Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення статті 2(1)(b), статті 3(10) і (11) та статті 6(1) Регламенту (ЄС) 1907/2006 Європейського Парламенту та Ради від 18 грудня 2006 року про реєстрацію, оцінку, дозвіл та обмеження використання хімічних речовин, створення Європейського хімічного агентства, внесення змін до Директиви 1999/45/ЄС та скасування Регламенту Ради (ЄЕС) 793/93 та Регламенту Комісії (ЄС) 1488/94, а також Директиви Ради 76/769/ЄЕС і Директив Комісії 91/155/ЄЕС, 93/67/ЄЕС, 93/105/ЄЕС та 2000/21/ЄС, зі змінами, внесеними Регламентом (ЄС) 1272/2008 Європейського Парламенту та Ради від 16 грудня 2008 року (Регламент REACH)¹⁷, та було подано у рамках провадження між Службою з питань охорони здоров'я, безпеки харчового ланцюга та довкілля та компанією Triferto Belgium NV стосовно штрафу, накладеного на останню за невиконання зобов'язання щодо реєстрації речовин згідно зі статтею 6(1) Регламенту REACH.

Суд першої інстанції вирішив призупинити провадження у справі та направив такі питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

1. Чи слід тлумачити статтю 6(1) та статтю 3(10) і (11) Регламенту REACH як такі, які означають, що обов'язок реєстрації покладається на особу, яка замовляє [або] купує речовину у виробника, розташованого за межами ЄС, навіть якщо всі заходи щодо фізичного ввезення речовини на митну територію Союзу фактично здійснюються третьою стороною, яка також прямо підтверджує, що вона несе за це відповідальність?

Відповідаючи на вищезазначене питання, чи важливим є той факт, що замовлена [або] придбана кількість становить лише частину (але перевищує 1 тону) більшої партії тієї самої речовини від того самого виробника поза межами ЄС, яка ввозиться на митну територію Союзу цією третьою особою для зберігання на митному складі?

2. Чи слід тлумачити статтю 2(1)(b) Регламенту REACH як таку, яка означає, що речовина, яка зберігається на митному складі (відповідно до процедури J – код 71 00 у графі 37 єдиного адміністративного документа), також залишається поза сферою дії Регламенту REACH доти, доки вона не буде вивезена на наступному етапі і до неї не буде застосована інша митна процедура (наприклад, випуск для вільного обігу)?

Якщо так, то чи слід статтю 6(1) Регламенту REACH, а також статтю 3(10) і (11) Регламенту тлумачити як такі, які означають, що за таких обставин обов'язок реєстрації покладається на особу, яка безпосередньо придбала речовину за межами Союзу і яка вимагає її реєстрації (без попереднього фізичного ввезення речовини на митну територію Союзу), навіть якщо речовина вже була зареєстрована третім суб'єктом господарювання, який раніше фізично ввіз її на митну територію Союзу?

¹⁷ Regulation (EC) No 1907/2006 of the European Parliament and of the Council of 18 December 2006 concerning the Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals (REACH), establishing a European Chemicals Agency, amending Directive 1999/45/EC and repealing Council Regulation (EEC) No 793/93 and Commission Regulation (EC) No 1488/94 as well as Council Directive 76/769/EEC and Commission Directives 91/155/EEC, 93/67/EEC, 93/105/EC and 2000/21/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A02006R1907-20231201>

Висновки Суду.

Суд постановив:

1. Статтю 3(10) і (11) та статтю 6 Регламенту REACH, слід тлумачити як такі, які означають, що покупець більш ніж однієї тонни на рік речовини, що імпортується до ЄС і підпадає під дію Регламенту REACH зі змінами та доповненнями, сам не зобов'язаний подавати реєстрацію на цю речовину, якщо (i) інша особа, заснована в ЄС, взяла на себе відповідальність за імпорт цієї речовини до ЄС, (ii) ця особа подала таку реєстрацію, і (iii) ніщо не свідчить про те, що зобов'язання, пов'язані з механізмом реєстрації, встановленим зазначеним Регламентом, не були обійдені.

2. Статтю 2(1)(b) Регламенту слід тлумачити як таку, яка означає, що виключення зі сфери застосування Регламенту REACH зі змінами та доповненнями, викладене в цьому положенні, стосується лише речовин, окремо, в суміші або у складі виробів, які підлягають митному нагляду і не піддаються жодній обробці або переробці, якщо ці речовини підпадають під одну із ситуацій, чітко визначених у цьому положенні.

Рішення Суду від 25 квітня 2024 року (Справа С-301/22, клопотання про винесення попереднього рішення відповідно до статті 267 ДФЄС від Верховного суду (Ірландія))¹⁸.

Предмет справи.

Клопотання про винесення попереднього рішення стосується тлумачення Директиви 2000/60/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 23 жовтня 2000 року про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики (Директива 2000/60/ЄС)¹⁹ та було подано в рамках провадження між Радою з питань планування та Генеральним прокурором щодо проекту розвитку, який мав на меті забір прісної води з озера.

Верховний суд вирішив призупинити провадження у справі та направив такі питання до Суду ЄС для попереднього вирішення:

1. Чи зобов'язані держави-члени характеризувати і згодом класифікувати всі водні об'єкти, незалежно від розміру, і чи існує вимога характеризувати і класифікувати всі озера з топологічною площею поверхні менше 0,5 км²?

1.1. Наскільки відрізняється класифікація водних об'єктів у природоохоронній зоні, і чи відрізняється взагалі?

2. Якщо відповідь на питання 1 позитивна, то чи може компетентний орган для цілей надання згоди на розробку погодити проект, який може вплинути на

¹⁸ Judgment of the Court (Grand Chamber) of 25 April 2024 (C 301/22, request for a preliminary ruling under Article 267 TFEU from the High Court (Ireland). URL: <https://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=285184&pageIndex=0&doclang=EN&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=2841307>

¹⁹ Директива Європейського Парламенту і Ради 2000/60/ЄС від 23 жовтня 2000 року про встановлення рамок заходів Співтовариства в галузі водної політики. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_962#Text

водний об'єкт, до того, як він буде віднесений до певної категорії та класифікований?

3. Якщо відповідь на питання 1 негативна, то які зобов'язання покладаються на компетентний орган при прийнятті рішення за заявою про надання згоди на розробку, що може вплинути на водний об'єкт, який не був охарактеризований та/або класифікований?

Висновки Суду.

Суд постановив:

1. Статтю 5(1) та статтю 8 Директиви 2000/60/ЄС у поєднанні з Додатками II та V до цієї Директиви слід тлумачити як такі, які означають, що озеро з площею поверхні менше 0,5 км² не підпадає під зобов'язання щодо встановлення референтних умов для свого типу або зобов'язання щодо створення програм моніторингу його водного стану.

2. Статтю 4(1)(а) та статтю 11 Директиви 2000/60/ЄС слід тлумачити як такі, які вимагають, щоб компетентний орган – коли він приймає рішення щодо заяви про надання згоди на розробку проекту, який потенційно впливає на озеро, щодо якого (його площа поверхні є меншою, ніж 0,5 км²) не були встановлені ні референтні умови для його типу, ні програма моніторингу стану води відповідно до статті 5(1) та статті 8 Директиви 2000/60/ЄС у поєднанні з Додатками II та V до цієї Директиви відповідно, – переконався, що реалізація такого проекту:

- не спричинить, внаслідок його впливу на таке озеро, погіршення стану іншого поверхневого водного об'єкта, який був або мав бути визначений цією державою-членом як такий, що становить «тип» поверхневого водного об'єкта, а також не може поставити під загрозу досягнення належного стану поверхневих вод або належного екологічного потенціалу й належного хімічного стану такого іншого поверхневого водного об'єкта;

- є сумісною із заходами, що здійснюються згідно з програмою, розробленою відповідно до статті 11 цієї Директиви для відповідного району річкового басейну.

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*